

Poikimakauden sairaudet

Mari Utriainen Emovet Oy

emovet

Seleenin puutos

- Luomutilat!
- Emon tarve 0,3- 0,5 mg/kgka
 - Turvaa vasikan seleenin saannin
- Suositeltavaa antaa 60 pv ennen poikimista orgaanista seleeniä
- Puute altistaa jälkeisten jäämiselle ja hidastaa palautumista poikimisen jälkeen, hedelmällisyysongelmat
- Heikentynyt immunitetti emoilla (esim. utaretulehdukset)
- Heikot vasikat, imun puute, pikkuvaskan äkkikuolemat, lihasrappeumaoireet vanhemmilla vasikoilla
- Karjaongelmaa voidaan aluksi hoitaa vasikoiden seleenipistoksilla
- Voidaan tutkia verinäytteistä ja maidosta

Poikimahalvaus

- Kalsiumin tarve kasvaa maidontuotannon alkaessa
- Kalsiumin puutos
 - Liika kalsiumin saanti ennen poikimista estää lehmän omia luuston kalsiumvarastojen hyödyntämistä
 - Apila sisältää runsaasti kalsiumia
 - Magnesiumin ja Jodin riittävä saanti
 - Korkea kaliumpitoisuus rehussa heikentää kalsiumin ja magnesiumin hyväksikäyttöä
- Ehkäistään oikealla ruokinnalla
- Oireina hidas poikiminen, makuulle jääminen, kohtuprolapsi, jälkeisten jääminen
- Hoitona eläinlääkärin laittama kalsium suoneen, ennuste paras mitä aikaisemmin hoito annetaan

Kohtuprolapsi eli kohdun esiinluiskahdus

- Kalsiumin puute/voimakkaat jälkisupistukset voivat aiheuttaa
- Alhainen kuntoluokka altistaa kohtuprolapsille
- Vaikea poikiminen, voimakas synnytysapu
- Paranemisennuste on hyvä, jos päästään hoitamaan ajoissa, kiireellinen sairastapaus
- Kohdun palautumisaika pidempi ja tiinehtyminen viivästyy
 - Ei este uudelleen tiinehtymiselle
- Ei yleensä uusiudu seuraavalla poikimakerralla (vertaa emätinprolapsi)
- Ensiapuna kohdun valelu kylmällä vedellä, puhdistaminen, kohdun kannattelu

Jälkeisten jääminen

- Poikimisessa tapahtuneet poikkeamat altistavat jälkeisten jäämiselle
 - Ennenaikainen tai viivästynyt poikiminen, kaksospoikiminen, poikimavaikkeudet, käynnistetty poikiminen, poikimahalvaus, lämpöstressi
- Seleenin ja E-vitamiinin puute voi altistaa
- Normaalisti irtoavat 12 h sisällä, viimeistään parissa päivässä, mutta voivat roikkua yli viikonkin, jolloin irtoavat mätänemisprosessin seurauksena
- Hoitona tarvittaessa tulehduskipulääke ja ulkona roikkuvaa osaa voidaan lyhentää – seuraa emon vointia ja mittaa kuumetta ennen kipulääkkeen antoa
- Kuumeiselle tai yleisoireiselle eläinlääkärin arvion mukaisesti lisäksi antibioottihoito
- Uudelleen tiinehtymiseen vaikuttaa kohdun tulehdustilan voimakkuus

Utaretulehdus

- Akuuttina (turvotus, kuumotus) kivulias tila emolehmmälle, ei päästä vasikkaa utareelle
- Oireena voi olla myös vasikan haluttomuus imeä emoaan
- Alentaa maidontuotosta, hoitamattomana voi tuhota ko. neljänneksen, heikentää vasikan kasvua
- Tyypillisimmin heti poikimisen jälkeen tai vieroituksen aikoihin
- Akuutti tulehdus hoidettava heti eläinlääkärin lääkitsemänä
- Ennaltaehkäistään ympäristöhygienialla, emon immunitetista huolehtimalla (ruokinta), jalostuksella